

Pardans(k)

MORTEN DÜRRS 'ZENOBIA' VS SARAH ENGELLS 'DET VI HAR MISTET'

... mærker skæbnens bølgeskvulp på forfærdelig vis. Vi skal have fat i Morten Dürres grafiske fortælling 'Zenobia' og Sarah Engells novelle 'Det vi har mistet'. To fortællinger der på hver deres grusomme måde, beretter om bådflugtninges barske virkelighed og ofte uundgåelige udfald.

'Zenobia' af Morten Dürr, illustreret på smukkeste vis af Lars Horneman. fortæller historien om den syriske pige Aminas skæbne som bådflugtning. Vi er på en flygtningebåd midt ude på Middelhavet, hvor Amina befinder sig sammen med alt, alt for mange mennesker. De er på vej mod det forjættede Europa, men båden kæntrer og Amina falder i vandet. Mens Amina nærmer sig druknedøden, oplever vi flashbacks, der fortæller om hendes liv i Syrien, før og efter at krigen var brudt ud. Vi fornemmer en tryk og idyllisk barndom, der afløses af uvished, tab og flugt. Tilbage i havet er skæbnen dog uundgåelig og Amina drukner.

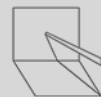
I 'Det vi har mistet' møder vi et brødrepar, der også er på vej over Middelhavet i en flygtningebåd. Da motoren sætter ud, begynder folk på båden at dø som fluer. Tørsten, sulten og varmen får enten folk til at bukke under, eller til gøre vanvittige ting som at forsøge at sætte ild i båden eller springe i vandet for at svømme imod et land, der ikke findes. Skæbnefællesskabet på båden er anonymt og ingen ser rigtigt hinanden. De ser kun håbløsheden og modløsheden printet i hinandens ansigter, og det er først, når de mister nogen ombord, at de bliver opmærksomme på hinandens skæbner. *"Det er sådan, vi genkender hinanden. Ikke på hinanden, men på, hvem vi har mistet."*

For læseren bliver det mere og mere tydeligt, at lillebroren også vil lide samme skæbne, selvom at storebroren forsøger at holde modet op hos dem begge, men; *"Alt er blevet så svagt. Benene, balancenerven, drømmene."*

Citatet indrammer så præcist, alt det man mister ombord på flygtningebåden. Først og fremmest håbet. Håbet om at komme i land. Håbet om at redde lillebror. Da kun det ene håb indfries til slut, holder drengen stædigt fast i fortællingen til sin lillebror. Som jeg-fortæller og storebror har han hele vejen igennem fortællingen henvendt sig direkte til lillebror. Og på trods af, at døden har taget ham, så slipper han symbolsk ikke taget i ham igennem hans beretning. En direkte tale, der måske trøster ham, midt i det trøstesløse.

Håbet og trøsten midt i det trøstesløse holdes generelt oppe af begge fortællingers insisteren på også at vise det smukke ved livet, midt i al grusomheden. I 'Zenobia' kommer det til udtryk igennem de flashbacks fra Aminas barndom, hvor vi oplever gemmelege og den gode mad i køkkenet. I 'Det vi har mistet' er det storebrorens hjerteskerende forsøg på at beskytte og skåne hans lillebror fra frygten og en forsvunden fremtid. *"Om natten knuger jeg din krop ind til mig. Jeg holder dig for ørerne, så du ikke skal høre vandets slag mod båden og den uhyggelige stilhed dernedefra."* Samme beskyttende kærlighed har Amina mærket som barn.

Begge fortællinger har anslag, der afslører fortællingernes forfærdelige afslutninger. Amina falder i vandet fra start i 'Zenobia', og i 'Det vi har mistet' lyder første sætning således: *"Jeg slipper din hånd"*. Et anslag, der samtidig indikerer det uundgåelige, at drengen må give slip på sin bror. Dermed bliver sætningen, ligesom 'Zenobia's anslag, både en ledetråd og et set up, for det som vil ske senere hen i fortællingen om de to søskendes skæbner.

Pardans(k)

MORTEN DÜRRS 'ZENOBIA' VS SARAH ENGELLS 'DET VI HAR MISTET'

Heltefortællingen er central i begge historier. I 'Det vi har mistet' fremstår storebroren som en helt, der gør alt hvad han kan for at holde modet oppe og livet i gang hos lillebroren. Og i 'Zenobia' er fortællingens omdrejningspunkt og titelreference fortællingen om dronning Zenobia af Syrien, der for små 2.000 år siden tog kampen op mod kejseren af Rom. Når Amina skulle være modig, blev hun fortalt historier om Zenobia - og da hun er på vej mod druknedøden og bunden af havet, ser vi et skibsvrag opkaldt efter netop Zenobia.

Måske er denne afslutning et symbol på, at der er håb for efterlivet for Amina - eller blot at døden vinker endnu en skæbne til sig. Som det også sker i de to sidste sorgfulde sætninger i 'Det vi har mistet'; "*Dine livløse arme svinger frem og tilbage. Det ser ud, som om du vinker.*"

Sarah Engells 'Det vi har mistet' findes bl.a. i novelleantologien 'Lige Nu', som findes her;
<http://via.mitcfu.dk/53188990>.

'Zenobia' af Morten Dürr og Lars Horneman finder I her; <http://via.mitcfu.dk/52705479>.